

Projekt "Berguv Dalarna"
vill genom avel och ut-
plantering skapa en livs-
kraftig berguvstam i Dalarna
Postgiro 93 07 09-1

Teckning av Jonas Lundin 1979

Leksands Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD Nr **3** 1979

VÄLKOMMEN NYA MEDLEMMAR!

Inger Munkhammar
Hans Munkhammar
Carola Wigertz
Ann-Marie Matz
John Franzén
Claes Börge Nilsson
Bodil Magnusson
Lars-Olof Winge
Gunn-Britt Dannehag

ETT TACK TILL SNF

Sveriges naturskyddsförening, som uppmärksammat våra åtelarbetare med var sin fin bok: "Fågellokaler i Sverige".

SNF är den i Sverige största organisationen, som arbetar med naturskyddsfrågor.

En lokal krets finns i Rättvik på närmsta håll.

SNF ger ut ett förnämligt medlemsblad med 7 nr/år + 1 årsbok.

Föreningen är värd allt stöd!

Bliv medlem genom att sätta in **55** kronor på postgiro **2166-7**

OMSLAG:

SÅNGSVANAR
Foto: Lars Dahlström

Leksands Fågelklubb

FÅGELKLUBBEN ÄR EN OBEROENDE FÖRENING SOM VERKAR FÖR SKYDDET AV VÄRDEFULLA FÅGELLOKALER I LEKSAND MED OMNEJD SAMT ATT SPRIDA INTRESSET OCH FÖRSTÅElsen FÖR DJUR OCH NATUR.

FÖRENINGEN HAR BL.A. ENGAGERAT SIG FÖR ATT VÄRNA OM LIMSJÖNS FRAMTID. ETT STORT ANTAL FÅGELHOLKAR SÄTTES ÄRLIGEN UPP OCH DE ÖVERVINTRANDE FÅGLARNA STÖDUTFODRAS.

FÅGELKLUBBEN GENOMFÖR ÄRLIGEN ETT FLERTAL EXKURSIONER, ÄR STARKT ENGAGERADE I SKOLORNA, ARRANGERAR FILMAFTNAR OCH GER UT EN KLUBBTIDNING MM. MM.

VI BEHÖVER ETT STARKT STÖD FRÅN ALLMÄNHETEN OCH HOPPAS ATT DU VILL BLI MEDLEM I VÅR FÖRENING. VÄLKOMMEN!!

MEDLEMSAVGIFTERNA ÄR	VUXNA	25 KR/ÅR
	STUDERANDE	10 "
	FAMILJEMEDLEM	10 "

AVGIFTEN SÄTTES LÄMPLIGEN IN PÅ:

BANKGIRONR	456 - 4373
POSTGIRONR	4382634 - 6

FÖR DENNA AVGIFT FÅR DU BL.A. KLUBBTIDNINGEN, SOM GES UT MED 3 - 4 NR PER ÅR. I DENNA KAN DU LÄSA OM EXKURSIONER, FILMAFTNAR OCH OM VAD ÖVRIGT FÅGELKLUBBEN HAR ATT ERBJUDA.

<u>STYRELSEN 1980.</u>	STAFFAN MÜLLER, ordförande	TEL: 332 95
	ANITA LAGERQVIST, sekreterare	102 24
	KJELL WALLBERG, kassör	127 95
	ROLF TROENG, ledamot	405 45
	INGEMAR UDD, "	127 82

BIRGER BLOMQVIST, TEL 115 13 ÄR SAMMANKALLANDE I VALBEREDNINGEN. I REDAKTIONEN FÖR TIDNINGEN FINNER DU CONNY HANSSON, 108 20 , ANITA LAGERQVIST, 10224 och STAFFAN MÜLLER, 332 95.

VILL DU VETA MERA KAN DU TA KONTAKT MED NÅGON AV OSS!!

K Ä N S L I G   M A R K

Under hösten har det skrivits en hel del om Fågelklubbens verksamhet nere vid Limsjön. Tyvärr har det mesta som sagts i ortspressen varit osammanhängande och osanna kommentarer, som finner sitt ursprung hos en olycklig människa, som förlorade tvisten om motorbåtstrafiken på Limsjön.

Jag hyser en stor förståelse för att moståndaren blev besviken när Fågelklubben fick igenom sin önskan om ett stopp för motorbåtar i sjön. Detta med tanke på att han under många år kämpat för att sjön skall göras farbar och sättas i förbindelse med Dalälven. Folk som kämpar för sina idéer är värda all uppskattning, även om idéerna i det här fallet synes vara helt orealistiska.

Vad som gör den här historien olustig och kräver tillrättaläggande är att vi bemötts av en rad antaganden, som varit ovanligt dumma lögner. Det kanske mest beklagliga i historien är att DD och FK nappat på kritiken mot oss, ej granskat sanningshalten och försökt skapa rubriker.

Fågelklubben är beroende av att ha ett gott förhållande till pressen, eller rättare sagt, måste bli rätt kommenterade, eftersom vi snart kommer att lämna ett förslag på naturreservat vid Limsjön.

Många medborgare drar öronen åt sig så fort det anas förbud och det är väldigt viktigt, att vi får förklarat att vårt förslag till naturreservat varken kommer att innebära några märkbara förbud eller restriktioner (med reservatsvakter och taggtråd), vilket antytts.

Vi vill att ALLA skall förstå värdet av Limsjön, som en av mellansveriges förnämsta fågelsjöar, vara stolta över det och stödja skyddet av det känsliga området.

För detta vill jag att alla våra medlemmar skall veta vad som verkligen hänt vid Limsjön under det gångna året och förklara vår syn på de påståenden som riktats mot oss.

BÖNDERNA

Den här historien började egentligen redan i vintras, då vi fick höra att bönderna i Lima var i upprovsstämning för att Fågelklubben skulle beröva dem åkermarken vid sjön!

Vår motståndare hade kallat till ett krismöte i Lima bystuga. Sören och jag tog oss friheten att avvara mötet, som verkligen blev farsartat.

Vi fick oss berättat av båtviraren, att Fågelklubben sprungit runt sjön och försökt uppvigla folket mot dem (den) som åkte båt i sjön.

Vi fick oss berättat ett 10-tal andra lögner, som alla syftade till att misstänkliggöra Fågelklubbens syften. Det var tur att vi fanns på plats och kunde dementera samtliga påståenden.

Mötet slutade efter mycket grälände med att representanterna för byarna ombads säga vad de ville med Limsjön. Samtliga svarade att sjön skulle bevaras som fågelsjö. " Vi är väl inte så dumma att

att vi frivilligt sätter oss i en båt och puttrar iväg över Limsjön i en timma för att ta oss till Norsbro, när vi kan ha båten liggande där. Med bil tar det oss några minuter dit."

Efter det mötet trodde vi att det skulle vara färdiglögnat om oss. Det dröjde faktiskt till sommaren innan nästa befängda anklagelser kom.

SKALL BÖNDERNA UTESTÄNGAS FRÅN LIMSJÖN? stod det att läsa i DD för ett tag sedan. Tidningen tog på allvar upp frågan om Fågelklubben skulle se till, att bönderna kommer att hindras bruka marken vid Limsjön om området avsätts som naturreservat. Samma resonemang som båtvännen tog upp i Lima bystuga ett halvår tidigare.

En helt förvirrad idé! Limsjön är en god fågellokal mycket tack vare jordbruket runt sjön. Många fåglar är helt beroende av de omgivande markerna. Vår främsta önskan är att markerna runt sjön bevaras som öppen jordbruksmark.

Det beskrevs också i sammanhanget hur Fågelklubben på sina tidiga möten trampade ner grödorna, som stod i dess väg ner till sjön!

Detta är en allvarlig anklagelse, men tack och lov, även den är en ren lögn. Vid inget tillfälle under Fågelklubbens exkursioner har odlad mark trampats ner. Däremot finns det fler människor än vi som utnyttjar området. För dem kan inte jag svara. Anklagelsen kan däremot riktas som en påminnelse om hur vi skall beträda marken i norr Limsjön.

SKYLTEN

När inte heller denna anklagelse kunde "fälla oss" hittade vår motståndare på att vi fullkomligt struntade i om det fanns något båtförbud eller ej i sjön. Motiveringen till detta var att vi ej satt upp den motorbåtsförbudskylt som ålagts oss.

Trots att vi gav en förklaring på att skylten försenats av tillverkaren, gick vår vän, till FK denna gången, och talade om hur han ansåg att det låg till. FK nappade och fann att det var en stor nyhet värd feta rubriker.

Förklaringen till förseningen är, som sagts, att vi när vi blev ålagda att sätta upp skylten, beställde en, som lovades vara levererad i augusti. Dvs i samband med att vägverket var klar med sina arbeten med den nya trumman vid Norsbro. Detta passade oss bra, eftersom vi därmed inte skulle hindra arbetet med trumman, med en skylt som stod i vägen. Det hör till saken att skylten levererades i oktober och sattes på plats omgående.

Var allt frid och fröjd nu då??

Nej, knappt har skylten kommit på plats förrän FK med nya rubriker talar om att vi egenmäktigt placerat skylten vid inloppet till trumman. Vi hade underlåtit oss att samråda med polisen om skyltens placering.

Redan i januari 1978, när jag samtalande med polismästaren i Rättvik om hur man bäst skulle arbeta för att få till stånd ett motortrafikförbud på sjön, kom det fram att en ev. skyltning vore enkelt med sen skylt placerad vid inloppet till sjön från älvsidan.

Enligt mitt förmenande var då skylten bäst placerad intill trumman, nedströms vägen. Därmed skulle man inte "lura" in motorbåtar i den trånga trumman, vilka sedan skall tvingas göra den obekväma vändningen vid förbudsskylten, där det nästan är omöjligt att vända!

Eftersom vi försöker vara lyhörda gentemot övriga intressenter i sjön, tog jag en ny kontakt med polisen. Vi åkte ner till sjön för att diskutera skyltens placering och fann att den gott och väl kunde flyttas uppströms trumman. Detta med tanke på att vägverket med den nya trumman, skapat en utmärkt uppdragningsplats för båtar, där den gamla Sågmyravägen passerade utloppet.

I FK stod det dagen efter att läsa, att tidningen genom påtryckning tvingat Fågelklubben att flytta skylten!

PUH!

Det var tyvärr ett bra tag sedan tidningar beskrev sjön med utgångspunkt från dess naturvetenskapliga och rekreativa väreden. Vi Fågelklubbare måste tänka oss för både en och två gånger innan vi beträder området. Vi måste upplysa alla övriga besökare om den självklara allemansrätten, vilken också innebär vissa skyldigheter.

Jag hoppas att den osakliga delen av resonemanget kring Limsjöfrågan har upphört och vill slutligen konstatera att vi i Fågelklubben är helt på det klara med att vi, när vi besöker Limsjön, vistas i ett område som brukas av bönderna vid sjön.

STAFFAN MÜLLER

ROVFAGLARNA I LEKSANDS KOMMUN

De är ofta på rovfågel vi kan avläsa hur det står till med våra fågelmarker. En stark stam av rovfåglar vittnar om, att ett område har gott om föda att erbjuda. Är sedan stammen stabil i sitt antal, bortsett från de år då gnagartillgången är som sämst, kan man anta att biocider och andra föroreningar håller sig inom rimliga gränser. Vi kan dra oss till minnes hus snabbt det gick bakåt för exempelvis Tornfalken när utsädet betades med kvicksilverföreningar, som var skadliga för smågnagarna, under 40-, 50- och 60-talen.

Den stammen har nu repat sig, även om den inte kan visa upp samma fina siffror som tidigare.

Nästan alla rovfågellarter har minskat starkt till sin numerär under detta århundrade, trots att flera av dem inte drabbats av förgiftningar.

Den främsta orsaken till decimeringen torde, näst biociderna, vara förändringarna i skogsbruket. För många av våra rovfåglar har tillgången på en särskild typ av boplats, betydelse för häckningsresultatet. Sparv- och Duvhök exempelvis, vill helst bebo ostörd storskog.

En annan negativ faktor är det rovfågelshat som fortfarande finns bland människorna i dessa upplysta tidevarv.

Eftersom det ej genomförts någon övergripande inventering av rovfågelstammen i kommunen, måste det följande ses som en grov uppskattning av de olika rovfågelnas förekomst i kommunen.

FISKGJUSEN

2 kända häckningar i Leksands kommun 1979. Båda i Siljansnäs. Troligen häckar 1 eller 2 par till inom kommunen. Exempelvis har det kommit flera rapporter från de västra sjöarna, Ejen mfl.

Gjusen, som jagar över Limsjön, sträcker oftast över Åslebsberget när den fångat fisk i sjön. Den kan ha sitt bo i skogarna österut.

Eftersom vi vet att Fiskgjusen regelbundet kan avpatrullera ett område flera mil från boträdet, kan det ändå vara fråga om samma Gjuspar, som ses vid olika sjöar långt ifrån varandra.

Fiskgjusen har minskat i antal, bl.a. på grund av att fisken på övervintringslokalerna nere i Afrika innehåller stora mängder DDT.

DUVHÖKEN

Duvhöken har i år rapporterats häcka på 5 olika ställen i kommunen. Dess troliga antal är något större, men torde ej uppnå de tidigare kända häckningsresultaten på 25 - 35 par.

Duvhöken har främst minskat på grund av skogsbrukets förändringar samt den ohämmade olagliga jakten och den lagliga s.k. "skyddsjakten". Det återstår att se om den fridlysning, som trädde ikraft vid årsskiftet, kan få önskad effekt.

SPARVHÖKEN

Sparvhöken väljer också att bo i ostörd storskog, men är kanske inte lika känslig som sin större frände. Jakten på Sparvhök har också varit mindre, eftersom den ej setts som något större hot mot skogsfågel och uppfödda höns.

Den totala Leksandspopulationen torde uppgå till ca 25 par.

LÄRKFALK

3 troliga häckningar har rapporterats i år, Yttermo, Alvik och Ejen. Ca 10 par i kommunen är en ungefärlig uppskattning av beståndet.

Det främsta hotet för denna fågel är gifterna den får i sig genom sina bytesdjur; småfågel och större insekter.

TORNFALK

Den förr relativt vanliga Tornfalken fick sig en ordentlig knäck under de 3 föregående decennierna. Den har åter ~~mat~~ sig något och är den vanligaste sedda falken.

6 häckningar har i år konstaterats. Den totala stammen torde uppgå till ca 20 par.

STENFALK

Stenfalken har sin stora förekomst norrut, men häckar i vår kommun ded ca 10 par. 1977 bodde ett par mitt inne bland stugorna i Orsandsbaden. I år har ett par uppehållit sig kring Käringberget och ner mot Limsjön.

ORMVRÅK

Ormvråken är troligen den vanligaste av våra rovfåglar. Totalt finns ca 30 par i storkommunen. Den drabbas främst av skogsbruket.

BIVRAKEN

Bivråken anländer sent på våren och är genom sitt födoval mer beroende av väderleken än andra rovfåglar. Den kan gå till häckning, men avbryta densamma om de yttre betingelserna är ogynnsamma. Ett 20-tal par torde bebo skogarna i vår kommun.

PILGRIMSFALK

Foto: Gunnar Lind

Filmaffnar

BENGT LUNDBERG

Fågel-fotograf från Karlskoga, visar bilder från bl.a. Kilsbergen i Närke.
VÄLKOMMEN till Leksandshallens cafeteria den 7 december kl. 19.00.

Entré 10:-- vuxna och 5:-- ungdom

M I S S A I N T E
EDVIN NILSSON

Sarekfotografen mm. mm.
Besöker oss i februari - mars. Tid och plats meddelas i Leksandsbladet.

GUNNAR LIND

EN EFTERLÄNGTAD BILDVIŠNING!!
VI FÅR BL.A. VETA EN HEL DEL OM FÅGLARNAS BETEENDE UTE I NATUREN.

ALLA ÅR HJÅRTLIGT VÅLKOMNA TILL LEKSANDSHALLENS CAFETERIA
FREDAGEN DEN 29 FEBRUARI KL. 19.00

FRI ENTRÉ

NÅGRA FÅGELOBSERVATIONER VID LIMSJÖN 1979

Fågelåret vid Limsjön har varit normalt. De fåglar som visat sig i sjön detta år är i de flesta fall årsvisna gäster vid sjön.
Här följer några nateckningar som gjorts under året.

30/3	2 Tofsvipor har anlänt till sjön
10/4	Tranan åter
11/4	Sådesärulan trippar åter omkring på isen i sjön
13/4	Fiskgjuse, Enkelbeckasin och Sävsparv vid sjön
14/4	Storspov, Tornfalk och Ormvråk. 9 Tranor.
22/4	Drillsnappa, Kricka, Storskrake, Tornfalk, Sädgås.
25/4	Jorduggla, Blå Kärrhök, Tranan bygger bo.
26/4	Rörhöna, Skogssnäppa, Tranan ruvar
28/4	Ormvråk sträcker över sjön (ca 10 st)
	Blåsand, Sothöna
29/4	Ejder i Limsjön
30/4	Skedand, Stenfalk
3/5	Bergfinkar
4/5	Brun o Blå Kärrhök, Fiskgjuse, Jorduggla, Stjärtand, Blåsand, Kricka, Skedand
11/5	Kvällsvandring vid sjön: 3 Jordugglor
12/5	Exkursion med Dalarnas biologilärare: Brushane, Rödspov, Gluttsnäppa, Grönben
13/5	Morgonexkursion: Svartsnäppa, Rödspov, Brushane, Ljungpipare (ca 30 st)
14/5	Rödstjärten åter
17/5	Tornsvalan åter
22/5	Arta
25/5	Arta på bo, Knölsvan, Härmsångare, Trädgårdssångare
28/5	Morgonexkursion med Åkerö skola: Vaktel i klövervallar vid Lima, Gräshoppsångare, Rör- o Sävsångare, Svarthätta, Rosenfink. Tranan med dyngsgammal unge.
19/6	Inventering i Limsjön: Ljungpipare, Grönben med ungar. Brushöna med ungar.
24/6	Ringmärkning av Tornfalkskull vid Limsjön. Lungpipare-flock på väg söderut.
1/9	Blåsand, Kricka, Gråsand, samlade för hösten.
5/9	Tranorna ger sig iväg.
5/10	Bergänder i Limsjön
26/10	Blå Kärrhök shona i sjön, på väg söderut.

ÖVERVINTRANDE SJÖFAGEL VID KYRKUDDARNA OCH INSJÖN

Dagen före julafton skall vi göra en utflykt till ett par säkra vintervakar, där de sjöfåglar, som sist lämnar oss på hösten, brukar samlas. En del änder och svanar brukar också stanna kvar här hela vintern.

Insjön är sedan gammalt känd för att vara en av länets främsta övervintringslokaler för sångsvan.

Under senare år har denna delen av Dalälven också gästats av den mindre vanliga Storskarven, vilket rönt en del uppmärksamhet. Det är kanske inte själva övervintringen som främst noterats, utan det faktum att skarvarna också stannat kvar över sommaren. När Storsiljan gått upp på våren har skarvarna begivit sig till Vattholmsskären och där funnit ett relativt ostört sommarviste. Under våren hittades en av dem 5 Storskarvarna som övervintrat, drunknad i ett fisknät i Insjön.

Den 22 juli var det åter igen 5 skarvar på Vattholmsskären. En av dessa var förvånansvärt ljus, såsom en ungfågel. Detta är anmärkningsvärt. Någon häckning har inte konstaterats och troligen är väl heller inte så fallet, men nog är det märkligt att en ny skarv skulle ha anslutit sig till flocken under högsommaren.

Det är inte klarlagt varifrån Siljans skarvar kommit. Det är inte heller klart vilken slags skarv det rör sig om.

Arten Storskarv, *Phalacrocorax carbo*, är det i vart fall frågan om. Men av denna finns det hos oss två raser, dels Storskarven, *Phalacrocorax carbo carbo* men också Mellanskarven, *Phalacrocorax carbo sinensis*. Är det frågan om att Siljansskarvarna är Mellanskarvar, härrör de antagligen från Kalmarsund där en stor koloni är belägen. Är det Storskarvar kommer de troligen från den norska kusten.

Nu verkar det som om skarvarna gett sig av, efter 3 år vid Siljan och Insjön. Det är åtminstone ingen som har sett till dem på ett par månader. Men, det återstår att se, kanske dyker de upp lagom till jul, så att vi får se dem sitt vid flottningslänsarna i Insjön, som denna skarv gör. Den är stämningsfullt fångad av Lars Dahlström.

Skarv
Foto: Lars Dahlström

FÅGELFRÖER

Vi kommer inte att arrangera någon egen försäljning av fågelfröer denna vinter. Det blev för bökigt och ganska kostsamt för oss i fjol.

Därför ahr vi i stället kollat upp var man kan köpa sina fröer. Kolla lista och bestäm själv var Du vill handla fröer i vinter.

AFFÄR:	Viltfågelbl.			Hampfrö			Solrosfrö			Övrigt:
	Kg	Pris	Jfr-pris/kg	Kg	Pris	Jfr-pris/kg	Kg	Pris	Jfr-pris/kg	
Konsum/Domus	5	24,90	4,98	6	37,25	6,20	6	37,25	6,20	
Insj, Lsd, S-näs				25	145,0	5,80	25	145,0	5,80	
VIVO	5	19,20	3,84	1	7,97		4	25,98	6,49	Hamp i lösvikt 6,33 kr/kg
Alvik										
Hemköp	5	19,90	3,98	1	7,05		4	26,10	6,52	
Leksand										
ICA	1	5,75		1	7,10		1	6,65		Större enhet kan ev
Leksand Gärde	2,5	13,25		12,5	78,80	6,30	12,5	73,60	5,89	beställas
Zoogården	1	5,00								
Åkerö	1	4,00								Inneh. mer havre
Nils Saras	7	25,55	3,65	4	21,80	5,45	5	26,50	5,30	
Häradsbygden	25	119,0	4,76							Inneh. 5% jordnötter
Lantmännen	3	19,00	6,33	3	19,00	6,33	4	23,50	5,88	
Leksand				25	151,0	6,04	25	123,0	4,92	
Allt-Zoo	25	93,00	3,72	1	5,00		25	100,00	4,00	Pris för fågelkl.medlem
Leksand	25	125,00	5,00	1	6,20		25	150,00	6,00	" icke medlem

Havre, kvar sen fjolåret kan beställas av Finn Jensen (tel. 107 57) och kostar 50 öre kg. (Så långt lagret räcker)

Nytt från Svenska Naturskyddsföreningen

PILGRIMSFALKEN I SVERIGE 1979

I nr 1/78 redovisades häckningsresultatet för Pilgrimsfalken i Sverige. Tillsammans med bl.a. Mellanspetten och några andra arter, vilar dess existens i Sverige på en skör tråd.

Sedan några år tillbaka har SNF försökt att föda upp Pilgrimsfalkar i fångenskap och därigenom plantera ut ägg och ungar från avelsdjur i bur till vilda fosterföräldrar.

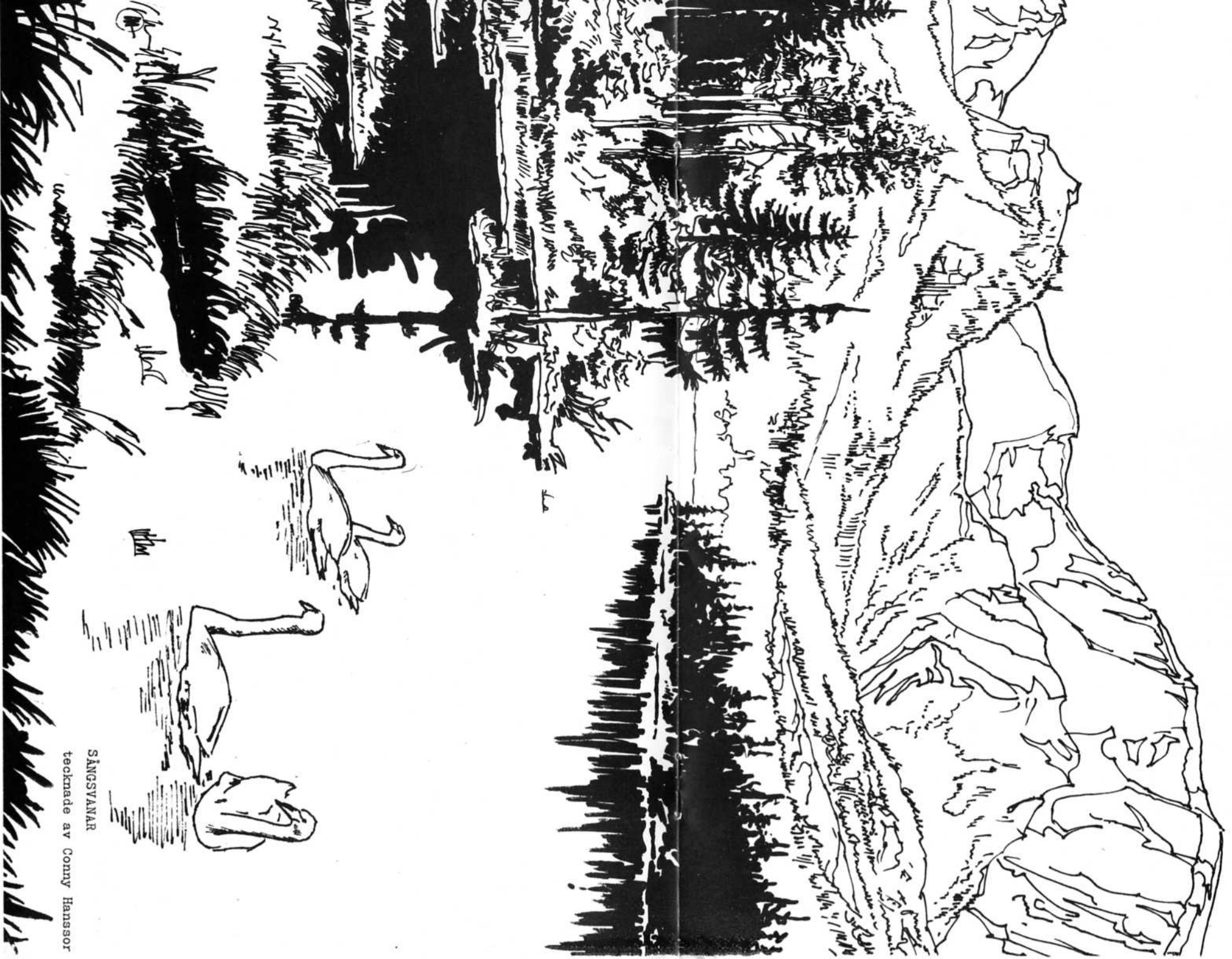
I år lyckades man för första gången få ett par i fångenskap att föröka sig.

Man har satt som mål att årligen placera ut 40 - 50 ungar. Den kvoten torde inte uppfyllas än på några år.

Vi måste önska SNF lycka till i dessa försök och presenterar årets häckningsresultat för de vilda falkarna.

	1977	1979
Antalet kända par	11	9
Antalet flygga ungar	7	12

SANGSVANAR

tecknade av Conny Hanssör

FAGELLOKALER I SVERIGE

De kommande numren av informationsbladet skall beskriva några av de fågellokaler vi kommer att besöka under vår Ölandsresa.

I detta nummer passerar vi Tåkern, som ligger i närheten av Motala i Östergötland.

På väg ner till Öland skall vi stanna till här.

I informationsblad nr 1/80 följer en kort information om en ekskogslokal, Bjäka - Säby, även den i Östergötland, vilken vi besöker på väg hem från Öland.

I informationsblad nr 2/80, beskrivs några av de öländska fågellokalerna som skall besökas.

TÅKERN

Tåkern är vid den tidpunkt då vi gör vårt besök, en tämligen "normal" fågellokal. Den har liksom de flesta andra slättsjöar sitt främsta värde under våren och senare under hösten. Avsikten med vårt besök blir att stimulera till enskilda besök längre fram.

Eftersom över 200 olika fågelarter mer eller mindre regelbundet gästar sjön, finns det självfallet stora möjligheter till fågelobservationer även under lågsäsong.

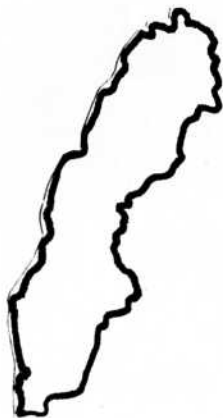
Tåkern är en stor sjö. Den fria vattenytan är f.n. ca 25 km², men vassarna breder ut sig allt mer i sjön.

Av de hundratalet häckande fåglarna märks främst Knölsvanen, Rördrom, Skrattmåsa samt de flesta simändarna och doppingarna.

Bland tättingarna bör Rör- och Sävsångaren samt Trastsångaren nämnas. Några veckor senare än vårt besök, kommer stora mängder gäss och änder att slå sig ner i sjön. Tåkern är känt för att vara en av Europas främsta flyttlokaler för änder. Vadare i stora mängder stannar också till här, men de är svårare att observera på grund av den höga vegetationen.

Tåkern är en av Nordeuropas främsta våtmarker och har också uppmärksammats på den internationella CW-list, dvs förteckningen över de mest värdefulla våtmarkerna i vår världsdel.

För den som skall resa med bil söder ut, är Tåkern en utmärkt rastplats, eftersom den ligger skapligt till, inte lång från de stora allfarvägarna.

Med nr 1/79 av informationsbladet, slutade Sören Stenberg sin serie om de vanligaste ugglorna i Dalarna.

Hökugglan, som ej är regelbunden i Leksands-trakten, finns i länet och då främst väster och norr ut.

HÖKUGGLAN

Hökugglan är stor som en hornuggla, dvs ungefär 35 cm lång. I kroppsform är den dock inte alls lik Hornugglan utan kan då snarast jämföras med Katt- eller Pärlugglan. Dessa är ca 40 resp. 25 cm långa.

Hökugglan kan verkligen liknas vid en hök. Den kan, om den någon gång ses i dessa trakter, höklikt, med snabba vingslag flyga fram över ett kalhygge. Stjärten är förvånansvärt lång och det är främst ugglehuvudet som röjer arten.

Liksom hökarna är denna uggle en utpräglad dagfågel. Ofta kan hon, som på Gunnar Linds bild här, sitta spanande efter ett byte. Det är främst skogssork som utgör basnäring för Hökugglan. Saknas dessa kan hon fånga småfågel. Häckningen uteblir i regel de år det är ont om gnagare. Hanens revirläte är förvånande likt en gökthonas bubblande. Bovalet är, som för de flesta andra ugglearterna, i håliga stubbar och holkar. Antalet ägg varierar.

I Kopparbergs län är utbredningen som sagt nordlig. Häckningsresultatet varierar år från år, men oftast rapporteras några kända häckningar. Under 1978 rapporterades 3 häckningar i Lima socken samt 4 i Idre. Vissa vintrar invaderar många Hökugglor de sydligare landskapen, det är främst då vi har chansen att se dem även här i Leksand.

HÖKUGGLA

Foto: Gunnar Lind

Ungdomarnas sidor

Gunnar Linds varfågel,
som Ann-Marie Matz
ser den.

UPPROP!

TILL ALLA UNGDOMAR I
FÅGELKLUBBEN

FRED. DEN 14 DECEMBER
TRÄFFAS VI I LEKSANDSHALLENS
CAFETERIA FÖR ATT DISKUTERA
HUR VI SKALL LÄGGA UPP UNGDOMS-
AKTIVITETERNA 1980.

VI SAMLAS KL. 19.00.

ALLA MÅSTE KOMMA! VÄLKOMNA!

UNGDOMSSTYRELSEN

ERIK

ISA

KJELL

SVEN

MOCKFJÄRDSRESA MED FÄLTBIOLOGERNA

Tisdagen den 18 september gjorde "Fritt Valt fältbiologi" en resa till Mockfjärd. Vi var ett 20-tal elever + ledare, som efter mellanmål här i skolan, trängde ihop oss i tre bilar och styrde kosan dit ner.

Första stopp var hos Nils Pers i Mockfjärd. Han visade oss en Pärlluggla, ett Fjällugglepar och två stycken Bivråkar. Den ene av Bivråkarna var så utmärslad, så man knappt såg vad det var, men han hade åtminstone fått upp den på benen med hjälp av vitaminer och mat.

En "tam" Korp fanns också där och som lystrade till namnet Oskar.

För att få se på Kungsörnen, som han hade, fick vi lov att traska ut i skogen en bit, där den fanns i en voljär.

Sedan klämde vi ihop oss igen och åkte till Dala-Floda där Gunnar och Hans Ingritz hade två fina Berguvar att visa oss.

Som "höjdpunkt" på resan skulle vi då försöka få syn på Berguvar i fritt tillstånd uppe på en sopstack i Floda. Så fort vi steg ur bilarna, såg några av oss en Berguv, som flög i skogskanten. Eftersom vi hade sett en skulle det nog komma en till, förhoppningsvis! Och mycket riktigt. Efter en stunds väntan kom det en flygande och landade högst upp i en gran. Toppen! Vi fick se den allihop verkligen som man ska se den!

Efter det var vi nog alla nöjda och belättna. Hungerna började sätta in och vi ville hem. Hemresan gick fort och tur var väl det, hmm! (Varning! Åk aldrig i samma bil som Lasse Bond och Nisse Näsman).

Vi kom tillbaka till skolan vid åtta-tiden efter en i mitt tycke lyckad resa.

Isa.

Det var en gång en fältis...

En liten serie tecknad av
Björn Bergenholtz

UR FÄLTBIOLOGEN 5.79

V A V E R Ö N

På eftermiddagen den 28 september samlades vi ungdomar, plus några vuxna, med bilar för att åka till Vaverön. Vi var ganska många, drygt 15 stycken, som tänkte övernatta där.

När alla kommit fram till stranden packade vi i båtarna och rodde till ön i ett par omgångar. För säkerhets skull hade vi lånat flytvästar från Leksandshallen.

När alla hade valt ut var de skulle sova, var det redan mörkt och vi gick in i storstugan för att äta och ha lite frågesport. Några, som hade tält med sig, backade ur och sov inne i stugorna.

På morgonen skulle vi försöka inventera fågellivet på ön. Det blev lite rörigt när en del började ro, andra äta och en del fortsatte att sova. Särskilt en del i lilla stugan var svår-väckta. De hade grillat korv, berättat historier och varit eldvakter medan vi andra sov.

Till slut kom vi i alla fall iväg, utom några, som åkte ut med båten och fiskade.

På ön fanns det mest Talltitor, Blåmesar, Större Hackspett, Trädkrypare och Tofsmes. En Korp hördes på avstånd.

Tyvärr såg vi inga Skarvar, då det på kvällen var för mörkt och på dagen så blåsig att vågorna och skummet hindrade all sikt.

När vi slutligen skulle åka tillbaka till "fastlandet", tog det lite längre tid än vi hade tänkt oss därför att det blåste så hårt. Från ön gick det ganska bra med fullastad båt och med vinden i ryggen. Utom vid landningen, då man kom roende på vågorna med vattnet sprutande omkring sig och på sig. När man skulle tillbaka och hämta fler, var det mycket jobbigare. Man rodde och rodde men kom ingenstans, utom möjligen i sidled.

När vi lastat i allting och rott iväg en bit, upptäckte vi en "blå" sak på stranden. Någon hade glömt någonting. Det var bara att se glad ut och ro tillbaka och hämta den kvarglömda ryggsäcken.

Till slut var alla över och vi kunde åka hem med en ny upplevelse i minnet.

Erik Östlund

INBETALNINGARNA 1980

Att ett år har gått ser man, om inte annat på, att vi sänder med ett inbetalningskort för 1980 års medlemsavgift.

Vi hoppas att Ni varit nöjda med Fågelklubben under året som gått och tycker att det är väl värt att satsa en slant på vår förening. Det stödet vi fått från nästan 300 medlemmar har varit förutsättningen för arbetet. Tidningens vara eller icke vara beror på dem, som så att säga "prenumererar" på skriften.

Medlemsavgifterna är för kommande år oförändrade.

Ungdomar och studerande	10 kronor
Familjemedlem	10 "
Vuxna	25 "

Detta belopp sättes lämpligen in på den bankgiroblankett som följer med nr 3/79.

Har Du eget personkonto på posten eller eget postgiro, går det lika bra att använda vårt postgiro 4382634-6.

Vi hoppas också att offerviljan för ett extra bidrag till föreningen blir lika god nu som föregående år. Tidningen hänger på en skör tråd och örnutfodringen, som återupptagits, är en ideell, men kostsam, historia.

Tack på förhand!

Styrelsen.

S K R I V I T I D N I N G E N ! !

Nästa år kommer tidningen ut enligt följande:

Nr 1/80	ungefärligt utgivningsdatum	den 1 april
2/80	"	" 15 augusti
3/80	"	" 1 december

ANITA eller STAFFAN vill ha material till tidningen senast 1 månad innan utgivningen.

"JÄDRANS TJÄLE!"

"FÅR JAG FÖRSÖKA!"

"USCH DÅ!"

"VAD MENAR HAN MED DET?"

ÄSCH, VI STICKER !

"SÅ HÄR GICK ÄLGEN
JAG SÅG I MORSE!"

ÅRET SOM KOMMER...

På årsmötet diskuterades det kommande årets verksamhet. Det fanns många idéer som vann mötets gillande.

Naturvårdskommitténs förslag att åter dämna upp Idflån är värt att satsa på.

Ölandsresan, som skall företas i augusti, kommer säkert att locka ett fullt busslast.

Vi kommer med spännt intresse att följa ungdomarnas arbete nu när de bildat en egen styrelse.

För huvudstyrelsens del blir den främsta uppgiften att försöka få rest ett mindre fågeltorn i den lilla dungen söder om Lima by.

*Fågeltorn vid
nura Limsjön*

Vi kommer säkert att få det krångligare med det här tornet. Det föreslås bli placerat mitt i ett jordbruksområde, varför den traktorstig, som leder fram till dungen, eventuellt måste märkas. Besökare får, i vilket fall, absolut ej lämna stigen.

Vi kommer att ta kontakt med berörda markägare under vintern. Sedan får vi se om det här projektet är genomförbart.

ÅRSBERÄTTELSE FÖR LEKSANDS FÅGELKLUBB 1979.

Leksands fågelklubb har genomfört sitt 3:e verksamhetsår. Föreningen har under det sista året profilerat sig mer än tidigare. Vi har under året aktiverat oss i flera frågor som rör fågelskyddet i kommunen. Det är främst naturvårdskommittén som agerat i vissa frågor.

3 av våra medlemmar har under året genomfört en inventering av Limsjöområdet. Denna skall ligga till grund för ett förslag att skydda sjön i framtiden. Länsstyrelsen har varit uppdragsgivare i detta ärende.

Som följd av detta engagemang har medlemsantalet stigit under året. Drygt 100 medlemmar har tillkommit. Antalet är för närvarande 282 st.

Fågelklubbens informationsblad kommer i år ut med 3 nummer.

Under verksamhetsåret har 7 exkursioner genomförts. 4 filmaftnar har samlat många åskådare. Ungdomarna har genomfört 6 utflykter och bl.a. övernattat i Dammskog, Eksjön och på Vaverön. På ett 20-tal holkar byggaraftnar gjordes ca 150 fågelholkar.

4 protokollförda styrelsemöten ligger till grund för årets verksamhet.

I april genomfördes en arbetsdag vid bl.a. Limsjön. Denna resulterade i att ca 10 sittpinnar för rovfåglar kom på plats samt att flera sandbrinkar för backsvalekolonier rensades. Resultatet av detta blev en fördubbling av antalet häckande svalor.

Örnutfodringen har blivit hygienisk hantering och fungerade med hjälp av Farmek på ett föredömligt sätt. Ca 3 ton rent kött lades ut under tiden november 1978 - mars 1979.

Ett 30-tal tidningsartiklar i ortspressen har beskrivit vår verksamhet.

1 studiecirkel genomfördes under våren.

Genom fågelklubbens agerande har en fiskgjusehäckning i Siljansnäs tryggats. Det gamla boet förstördes under höststormarna. En ny boplattform byggdes i vintras av 2 medlemmar.

Utbytet med Leksandsskolorna fick en stor omfattning och engagerade 15 ledare från fågelklubben. Ca 700 elever berördes av utbytet.

Morgonsamlingarna med Masegården genomfördes i vanlig ordning. En temavecka ingick i årets utbyte.

Verksamhetsåret kan sammanfattas som en lyckad period då aktiviteten klubben ökat högst avsevärt. Många ledare har engagerat sig. Inte minst den nybildade ungdomssektionen, som valt en egen styrelse, har gjort ett mycket bra jobb.

Det borgar för att vi även i framtiden kommer att ha en aktiv, intressant och framåt fågelklubb i kommunen.

Leksand den 17 oktober 1979
Styrelsen gm

Staffan Müller
Ordförande

Anita Lagerqvist
Sekreterare

Leksands Fågelklubb

RESULTATRÄKNING, 781001 - 790930

Intäkter:

1. Medlemsavgifter	5.440:-
2. Bidrag tidningen	495:-
3. Bidrag örnutfodringen	354:50
4. Bidrag dekaler + övrigt från medlemmarna	510:-
5. Bidrag myndigheter, SIA m.m.	6.911:-
6. Försäljningar	2.217:50
7. Biljettintäkter	650:-
8. Övriga intäkter	740:95

Kronor ===== 17.318:95 =====

Kostnader:

20. Kontorsmaterial	49:75
21. Telefon och porto	351:60
22. Övrigt material	977:95
23. Annonskostnader	1.088:85
24. Resekostnader	50:-
25. Traktamenten	0:-
26. Tryckkostnader tidningen, (två nummer)	5.649:-
27. Presenter	357:-
28. Övriga kostnader	3.734:70
Årets överskott	5.060:10

Kronor ===== 17.318:95 =====

BALANSRÄKNING PER 30 SEPTEMBER 1979

Tillgångar:

Götabanken, sparkassekonto 4098-270 109-4	1.057:40
Postgirot, 438 26 34-6	5.076:20

Kronor ===== 6.133:60 =====

Skulder och eget kapital:

Obetalda skulder, bl.a ett tidningstryck	3.280:10
Eget kapital	2.853:50

Kronor ===== 6.133:60 =====

GLÖM EJ

HOLKBYGGET

VARJE ONSDAG KL. 15.30 - 19.00 I KYRKSÖLANS G:Å SLÖJDSAL.

(verksamheten skall delvis finansiera Ölandsresan i augusti 1980)

OBS! JULUPPEHÅLL: 19/12, 26/12 och 2/1

PROGRAM

7/12 BENGTT LUNDBERG!

Fåglar från Kilsbergen.
Leksandshallens cafeteria kl. 19.00.
Inträde 10:- vuxna och 5:- ungdom.

23/12

Exkursion vid Siljan o Insjön.
Vi skall titta på kvarvarande änder och svanar.
Samling vid Simhallen kl. 08.00
Medtag fika!

29/2

GUNNAR LIND!
Fåglarna omkring oss.
Leksandshallens cafeteria kl. 19.00.
Fri entré!

EDVIN NILSSON!

Bilder från Sarek.
Tid meddelas i Leksandsbladet!

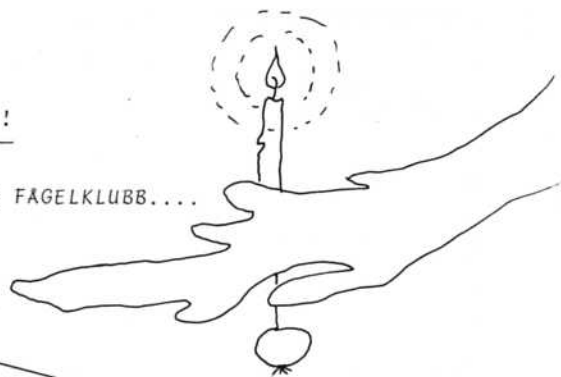
30/3

UGGLEVAKA,
med hopp om Slaguggla, Päruggla och Berguv.
Samling kl. 19.00 vid Simhallen.
Medtag varma kläder och fika!

JULKLAPPSTIPS!

ETT MEDLEMSKÖRT I LEKSANDS FÅGELKLUBB....

UTMÄRKT!

NÖTSKRIKA
FOTO: Kjell Wallberg

Tidningsartiklar

DD 20/9, 9/10, 12/10, 17/10, 25/10, 26/10, 2/11,

FK 10/10, 11/10, 12/10, 19/10, 22/10, 29/10, 1/11

Dala-
bygden 12/10 och 26/10

SEN SIST.....

28/9	Vaverön
4/10	Styrelsemöte
10/10	Studieförbundet
13/10	LFK deltagar i Studieförbundets tipspromenad
13/10	Limnologisk undersökning av sjön
18/10	Ungdomarna bilar styrelse
19/10	Årsmöte
24/10	Holkbygge
25/10	Limsjötävlan avgörs
28/10	Träff med ungdomsstyrelsen
15/11	Styrelsemöte

GOD JUL

ALLA

FÅGELVÄNNER

